

भवनकर्त्तरि च । भवन् स्त्रियाश्च भवत्य ङीप् शब्दन्त्य
तम् । ङीवन्तः ३ विभाज्याये शब्दरत्ना ।

भवदा स्त्री स्कन्दादुचरमाहभेदे भा० श० ४७ ख० ।

भवदादि पञ्चमीषमनीतरविभक्त्यानादपि "इतराभ्योऽपि
दृश्यते" पा० तसिच्चादिप्रत्ययनिमित्ते शब्दगणे तत् "दृशि-
चक्षणात् भवदादियोग एव" वार्त्तिः । स च गणः
"भवान् दीर्घायुः देवानांप्रियः आयुष्मान्" । तेन च
भवान् ततो भवान् तत्तभवान् तत्तभवन्तम् इत्यादि एवम्
वदीर्घायुः ततो दीर्घायुरित्यादि ।

भवदारु पुं न० भवप्रियं दारु । देवदारुहणे राजनि० ।

भवदीय लि० भवतोऽयम् कम् विष्णात् पदत्वे तस्य दः ।
त्वत्त्वन्त्वान् । [१ जन्तानि ४ वृत्तायाश्च मेदि० ।

भवन न० भू-वाधारे ल्युट् । १ इहे अमरः भावे ल्युट् । २ भावे
भवनपति पु० इत० । १ इहस्त्रामिनि २ राश्वधीये च भवन-
नाधादयोऽप्यल ।

भवन्त पु० भू-भक्ष् । कावे चञ्ज्वब० संक्षिप्रसा० ।

भवन्ति पु० भू-भिक्ष् अस्त्रीत्वमपि । वर्त्तमानकावे जन्तादो
स्त्रीत्वे ङीप् । "अस्तिर्भवन्तीपरः प्रयोक्तव्यः" महाभाष्यम् ।

भवभूत न० भवकृते अविततस्वरूपे परमेश्वरे "विश्वरूपं भव-
भूतमीदम्" श्रुता० उ० ।

भवभूति पु० इत० । १ महादेवविभूती । महावीरचरितो-
त्तररामचरितमाद्यमीमांसादिवाटवकर्त्तरि २ विदग्धेदे ।

भवदत्त पु० भव अन्तान् रोदित्वनेन रुद-करणे कृप् ।
प्रेतपट्टके लिङा० ।

भवाचल पु० इत० । मन्दरस्य पूर्ववर्त्तिनि शैलभेदे कैलासे ।
"शीतार्त्तचक्रघञ्ज च कुचीरोऽयं सकलवान् । मणिशैलो-
ऽयं हववान् सहाजोभो भवाचलः । सविन्दुर्मन्दरो
वेष्टस्त्वामशो निषधस्तथा । देवशैलस्य पूर्वेण मन्दरस्य
महाचलाः" मार्कण्डेय० ५५ ख० । [स्त्री शब्दमा०]

भवात्मज पु० इत० । १ कार्तिकेये २ गणेशे च ३ मनसादेव्य
भवाट्टक(श)श् लि० भवतस्त्वैव दर्शनस्य भवत+टङ्ग-कृप्
टक् कश् कृप् वा सर्वनामत्वात् आत् । भवत्त्व्ये जने ।
टक् कृप् च ङीप् भवादशी ।

भवानी स्त्री भवस्य पत्नी भव+ङीप् आहृक् च । शिव-
मायायाम् दुर्गायाम् अमरः । [गुरुत्वात् तथात्वम् ।

भवानीश्वर पु० इत० । हिमाचले तस्य तद्वत्पादकत्वेन तदु-
भवानीपति पु० इत० । महादेवे तत्पदस्य काव्ये प्रयोगे भवा-
न्याः पत्न्यन्तरप्रतीतिकारित्वादिद्वयार्थेद्योतकत्वं काव्यदोषः ।

भवान्तकृत् पु० इत० । १ वेधश्च तस्य स्वल्पकावे सर्वभूतानां
जन्मविनाशकत्वात् तथात्वम् । "यदा स्त्रियति शान्तात्मा
तदा सर्वं प्रलीयते" मनुः । २ संसारनाशके ज्ञाने च ।
भवामीष्ट पु० भवस्य महादेवस्यामीष्टः । १ गुगुलौ राजनि०
७ त० । २ भवेऽभीप्सिते लि० ।

भवायनी स्त्री भवे महादेवशिरसि अयनं स्थानमस्याः
गौरा-ङीप् । १ गङ्गायाम् शब्दर० २ शिवतत्परं शैवे लि० ।

भविक न० भगोभूतिरुत्पाद्यत्वेनाख्यस्य टन् । १ कुशले कुश-
लस्य भूतिहेतुत्वात्तथात्वम् । अर्थः अच २ तद्वति लि०
अमरः । [पत्तिके जटा०]

भवित लि० भवो जातोऽस्य तार० इतच् । भूतं अतीतो-
भवितव्य न० भू-भविष्यति कर्त्तरि च नि० तव्यत् । अवश्य
भव्ये "भवितव्यं भवत्येव यदिर्पेर्भनसि स्थितम्" ।

भवितव्यता स्त्री भवितव्यस्य भावः तत् । १ अवयग्रन्भावे ।
२ भाव्ये च जटाधरः । [लिङा०]

भविन लि० भू-चिन्तायाम् वा० इज् । काव्यस्य कर्त्तरि
भविल पु० भू-भविष्यति इत्थच् । १ भव्ये भविष्यति चञ्ज्वब०
२ जारे पु० लिङा० ।

भविष्णु लि० भू-इष्णुश्च । भवनशीले अमरः ।

भविष्य(त्) पु० भू-छटः रुदति" शतृ-छट् च पुषो-
वा तञोपः । भाविनि १ कावे २ तत्काववर्त्तिनि
पदार्थे लि० स्त्रियां ङीप् तम् च "अव्यालेपो
भविष्यन्त्याः" रघुः । तञोपपञ्चे कौशता । उत्तर-
पदस्यः लि० । "यङ्गविधौ विनश्रुति" पञ्चत० १ भवि-
ष्यमधिकृत्य कृते पुराणभेदे न० । तस्य महापरायान-
गतं पुराणं तत्प्रतिपाद्यविषयादिकं नारदीयपु० ४ पा०
१०० ख० उक्तं यथा

"अथ ते संप्रवक्ष्यामि पुराणं सर्वसिद्धिदम् भविष्यं
भवतः सर्वलोकामीष्टप्रदायकम् । तत्ताडं १ वदवाना-
मादिकृत्तां सप्तदातः । सृष्टार्थं तत्त वज्रातो मनुः
स्त्रायन्मुवः पुरा । स मां प्रणम्य प्रमच्छ धर्मं सर्वाधि-
साधकम् । २ तस्यै तदा प्रीतः प्रावीच धर्मसंहि-
ताम् । पुराणानां यदा व्यासो व्यासमुक्ते महात्मनिः ।
तदा तां संहितां सर्वां पञ्चधा व्यभजन्मनिः । अथो-
रकल्पजन्माननामाध्व्यं कथाचिताम्" । तत्त प्रथम-
पर्वणि । तत्तादिनं भूतं सर्वं न ज्ञा यताक्युप-
क्रमः । स्रुतशौनकसंवादे पुराणप्रसंक्रमः । आदित्य-
चरितः प्रायः सर्वाख्यानसमाहितः । सृष्टार्थादिलक्षणो-